

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 134/2023-33

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Richardom Plichčíkom, advokátom, Urbánkova 6, Košice, proti postupu Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 21 Pc 32/2017 takto

rozhodol:

1. Postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 21 Pc 32/2017 **boli porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Košice I **prikazuje** v konaní sp. zn. 21 Pc 32/2017 konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **priznáva** finančné zadostučinenie **1 500 eur**, ktoré je Okresný súd Košice I **povinný** vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Košice I **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **758,53 eur** a zaplatiť ich jej právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 3. októbra 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a v nadväznosti na to aj porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom

Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 21 Pc 32/2017 (ďalej aj „napadnuté konanie okresného súdu“). Navrhuje v napadnutom konaní okresnému súdu prikázať konať bez zbytočných prietahov a domáha sa priznania primeraného finančného zadostučinenia v sume 1 500 eur, ako aj náhrady trov konania spojených s podaním ústavnej sťažnosti.

1.1. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 134/2023-15 z 2. marca 2023 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť v časti namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní na ďalšie konanie, vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť odmietol.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, sťažovateľka vystupuje v napadnutom konaní v procesnom postavení žalobkyne domáhajúcej sa vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva na základe žaloby podanej 5. mája 2017.

3. Z opisu priebehu napadnutého konania okresného súdu vyplýva, že sťažovateľka po podaní repliky z 21. augusta 2017 adresovala okresnému súdu tri žiadosti o určenie termínu pojednávania datované k 2. januáru 2018, 14. júnu 2018 a 2. novembru 2018. Prvé pojednávanie nariadené na 15. január 2019 bolo odročené na 27. február 2019. Určený termín pojednávania bol zrušený z dôvodu ošetrenia člena rodiny sudkyne na neurčito.

4. Ďalší termín pojednávania bol určený na 27. november 2019. Okresný súd vo veci nariadil znalecké dokazovanie a uznesením č. k. 21 Pc 32/2017 z 24. januára 2020 bol ustanovený súdny znalec. Sťažovateľka sa k znaleckým posudkom vyjadrovala v podaniach z 3. septembra 2020 a 15. februára 2021 a žiadala okresný súd o nariadenie kontrolného znaleckého dokazovania. Zároveň podaním z 3. septembra 2020 požadovala určenie termínu pojednávania.

5. Z dôvodu skončenia výkonu funkcie sudkyne [REDAKOVANÉ] bola vec sťažovateľky pridelená novej zákonnej sudkyňi [REDAKOVANÉ] a po zmene zákonnej sudkyne bol určený termín pojednávania na 25. august 2021, kde sa uskutočnil výsluch znalca. Pojednávanie bolo odročené na 3. november 2021 s tým, že súd doručí stranám sporu písomné vyjadrenie znalca z 24. júna 2021.

6. Pojednávanie, ktoré sa malo uskutočniť 3. novembra 2021, bolo z dôvodu práceneschopnosti sudkyne odročené a o novom určenom termíne pojednávania mali byť sporové strany upovedomené. Sťažovateľka sa vo veci vyjadrila podaním z 19. novembra 2021. Ďalší termín pojednávania bol určený na 12. január 2022, na ktorom súd sťažovateľke uložil povinnosť formulovať návrhy na doplnenie znaleckého posudku, pretože mal za to, že kontrolný znalecký posudok nie je potrebné vyhotoviť a postačuje jeho doplnenie o výhrady vznesené sporovými stranami. Pojednávanie bolo odročené na neurčito.

7. Sťažovateľka zaslala okresnému súdu vyjadrenie z 13. januára 2022 (ktoré doplnila podaním zo 17. januára 2022, pozn.) a 19. apríla 2022 adresovala okresnému súdu žiadosť o určenie termínu pojednávania a žiadala ho o zaslanie znaleckých posudkov doplnených v súlade s jej podaniami, pretože tieto sa nenachádzali v elektronickom súdnom spise.

8. Zaslaním opätovnej žiadosti sa sťažovateľka podaním z 20. júna 2022 domáhala doručenia doplnených znaleckých posudkov a rovnako aj zápisnice z pojednávania konaného 12. januára 2022 (o ktorej doručenie žiadala už na predmetnom pojednávaní, pozn.), pričom o doručenie tejto zápisnice žiadala okresný súd opakovane, avšak jej žiadosti nevyhovel.

9. Sťažovateľka preto podala 25. júla 2022 sťažnosť na postup súdu podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „sťažnosť“). Po podaní sťažnosti na postup súdu boli sťažovateľke 23. augusta 2022 doručené zápisnica z pojednávania uskutočneného 12. januára 2022 a vyjadrenie žalovaného z 18. januára 2022 a 12. júla 2022. Okresný súd zároveň určil nový termín pojednávania na 16. september 2022.

10. Pojednávanie uskutočnené 16. septembra 2022 bolo odročené z dôvodu zistenia súdu o tom, že znalec, ktorý vypracoval znalecké posudky, mal obnovenú pozastavenú činnosť od 6. apríla 2022. Ďalším určeným termínom pojednávania bol 23. november 2022.

11. V oznámení predsedu okresného súdu o výsledku prešetrenia sťažnosti predseda okresného súdu konštatoval, že v napadnutom konaní sudcovia nepostupovali plynulo, efektívne ani sústredene. Sťažnosť považoval za dôvodnú, za vzniknuté prieťahy sa ospravedlnil a uviedol, že prijal opatrenia brániace ďalším prieťahom.

II.

Argumentácia sťažovateľky

12. Po teoretickom vymedzení kritérií, na ktoré ústavný súd pri rozhodovaní o porušení práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov prihliada, sťažovateľka tieto kritériá v konkrétnostiach analyzovala. K právnej a faktickej zložitosti veci uviedla, že napadnuté konanie (konanie o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva, pozn.) patrí medzi štandardný druh agendy všeobecného súdu, ktorá nie je zložitá, a vyslovila presvedčenie, že súd by mal rozhodnúť do niekoľkých mesiacov. Pri hodnotení vplyvu správania účastníkov konania na jeho dĺžku poukázala na svoj aktívny prístup prejavujúci sa aj vo výzvach okresnému súdu na uskutočnenie procesných úkonov. Vo vzťahu k postupu okresného súdu doplnila, že súd na jej výzvy na uskutočnenie procesných úkonov nereagoval, a poukázala na rozhodnutie predsedu súdu o sťažnosti.

III.

Vyjadrenie okresného súdu, replika sťažovateľky a prehľad procesných úkonov

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

13. Okresný súd vo svojom vyjadrení sp. zn. 1 Spr V 147/2023 doručenom ústavnému súdu 22. marca 2023 po stručnom zhrnutí doterajšieho priebehu napadnutého konania skonštatoval, že vec nie je po právnej stránke zložitá, avšak istú zložitosť vykazuje, pokiaľ ide o jej skutkovú stránku. Priznal, že jeho postup od nápadu veci až dosiaľ nie je plynulý, sústredený a efektívny, že sa v rámci priebehu napadnutého konania vyskytli aj dlhšie časové obdobia nečinnosti okresného súdu. Preto zhodnotil podanú ústavnú sťažnosť ako dôvodnú.

III.2. Replika sťažovateľky:

14. Sťažovateľka sa na výzvu ústavného súdu z 23. marca 2023 k stanovisku okresného súdu vyjadrila podaním ústavnému súdu doručeným 24. marca 2023, v ktorom uviedla, že zotráva na argumentoch už uvedených v podanej ústavnej sťažnosti, poukázala na to, že stav jej právnej neistoty pretrváva už viac ako 5 rokov (takmer 6 rokov, pozn.) od podania jej žaloby. Doplnila, že v predmetnej veci nejde o právne alebo skutkovo náročný spor. Zároveň sa odvolala aj na vyjadrenie samotného okresného súdu, ktorý potvrdil existenciu prietahov v napadnutom konaní.

III.3. Prehľad procesných úkonov:

15. Ústavný súd z obsahu okresným súdom predloženého súdneho spisu týkajúceho sa napadnutého konania zistil, že sťažovateľka podala žalobu o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva na okresnom súde 5. mája 2017 (16. mája 2017 ju okresný súd vyzval na zaplatenie súdneho poplatku za podanú žalobu, ktorý zaplatila 24. mája 2017, pozn.). Okresný súd 15. júna 2017 vyzval žalovaného, aby sa vyjadril k podanej žalobe, následne 10. augusta 2017 vyzval sťažovateľku na podanie repliky k vyjadreniu žalovaného (sťažovateľka repliku okresnému súdu doručila 24. augusta 2017, pozn.). Dňa 8. septembra 2017 následne vyzval žalovaného na podanie dupliky. Prvé pojednávanie vo veci okresný súd nariadil 7. decembra 2018 (na 15. január 2019, pozn.), ktoré bolo odročené na 27. február 2019 (predmetné pojednávanie bolo zrušené z dôvodu ošetrenia člena rodiny sudkyne na neurčito, pozn.). Sťažovateľka 26. marca 2019 okresnému súdu doručila žiadosť o oslobodenie od súdneho poplatku (o tejto žiadosti bolo okresným súdom rozhodnuté uznesením č. k. 21 Pc 32/2017 z 30. júla 2021 tak, že sťažovateľke nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov, pozn.). Okresný súd 6. novembra 2019 nariadil pojednávanie na 27. november 2019 (ktoré bolo odročené na neurčito na účel nariadenia znaleckého dokazovania, pozn.) a uznesením č. k. 21 Pc 32/2017 z 24. januára 2020 ustanovil znalca na účel vypracovania znaleckého posudku (určenie trhovej hodnoty nehnuteľností patriacich do bezpodielového spoluvlastníctva, pozn.), na čo 12. marca 2020 zaslal spisový materiál na účel vypracovania znaleckého posudku znalcovi. Súdny znalec okresnému súdu predložil 18. mája 2020 vypracované 2 znalecké posudky (č. 9a/2020 zo 7. mája 2020 a č. 9b/2020 z 15. mája 2020, pozn.). Okresný súd 2. júna 2021 nariadil pojednávanie na 14. júl 2021 (ktoré bolo zrušené v dôsledku ospravedlnenia neúčasti súdneho znalca, pozn.), pričom nový termín pojednávania bol určený na 25. august 2021 (predmetné pojednávanie bolo odročené na 3. november 2021, avšak pojednávanie sa 3. novembra 2021 neuskutočnilo v dôsledku práceneschopnosti zákonnej sudkyne, pozn.). Následne 9. novembra 2021 okresný súd nariadil pojednávanie na 12. január 2022, ktoré bolo odročené na neurčito na účel doplnenia dokazovania, a to dopracovaním znaleckých posudkov. Okresný súd 23. augusta 2022 nariadil pojednávanie na 16. september 2022 (ktoré bolo odročené na 23. november 2022, pozn.) a uznesením č. k. 21 Pc 32/2017 zo 16. novembra 2022 nariadil doplnenie znaleckého dokazovania a doplnenie znaleckých posudkov v lehote do 30 dní. Pojednávanie uskutočnené 23. novembra 2022 bolo odročené na neurčito (z dôvodu odchodu zákonnej sudkyne do dôchodku, pozn.) a súdny znalec následne 30. novembra 2022 okresnému súdu doručil žiadosť o predĺženie termínu na vypracovanie dodatku k znaleckým posudkom o 60 dní. Dňa 9. februára 2023 bola vec pridelená novému zákonnému sudcovi a 22. februára 2023 bolo nariadené pojednávanie na 9. máj 2023.

15.1. Overovaním aktuálneho stavu ústavnou sťažnosťou napadnutého konania ústavným súdom dopytom na okresnom súde bolo zistené, že na pojednávaní uskutočnenom 9. mája 2023 sporové strany navrhli doplnenie znaleckého dokazovania (resp. doplnenie znaleckého posudku, pozn.) a z tohto dôvodu bolo pojednávanie odročené na 12. september 2023.

III.4. Ústne pojednávanie:

16. Ústavný súd v tejto veci upustil od ústneho pojednávania, pretože na základe podaní účastníkov konania a okresným súdom zaslaného spisového materiálu týkajúceho sa napadnutého konania je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

17. Sťažovateľka ústavnou sťažnosťou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

18. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu (I. ÚS 34/2022).

19. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

19.1. Úlohou ústavného súdu bolo v danom prípade posúdiť, či v napadnutom konaní došlo k vzniku prietáhov, či ich vznik bol spôsobený primárne postupom okresného súdu alebo na ich vznik mal vplyv aj postup sťažovateľky, ako aj to, aký vplyv na priebeh napadnutého konania mala povaha prejednávanej veci.

20. Pokiaľ ide o posúdenie kritéria právna a skutková zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že spory, ktorých predmetom je riešenie otázky vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva, je v zásade možné považovať za bežne prejednávanú agendu všeobecných súdov. V danom prípade však ústavný súd vzhliadol aj istú náročnosť, resp. zložitost' veci (v čom sa stotožňuje aj s názorom okresného súdu, pozn.), spočívajúcu v potrebe vykonania znaleckého dokazovania. Avšak ani táto okolnosť sama osebe v okolnostiach tohto prípadu nie je podľa posúdenia ústavného súdu spôsobilá ospravedlniť vznik prietáhov v napadnutom konaní (primárne v dôsledku neefektívnej činnosti, ako aj samotnej nečinnosti okresného súdu, pozn.).

21. V rámci posudzovania ďalšieho kritéria, a to správania sťažovateľky ústavný súd konštatuje, že na strane sťažovateľky nezaznamenal žiadne také skutočnosti, resp. žiaden taký jej postup či správanie, ktoré by malo za následok predĺžovanie napadnutého konania v relevantnej miere. Len pre doplnenie je možné podotknúť, že ani samotný okresný súd vo svojom vyjadrení neargumentoval obštrukčným správaním sťažovateľky. Práve naopak, z obsahu spisového materiálu vyplýva, že sťažovateľka sa (a to opakovane, pozn.) dožadovala nariadenia pojednávania vo veci, a tým plynulého priebehu napadnutého konania.

22. K tretiemu kritériu, a to postupu okresného súdu, je potrebné uviesť, že po preštudovaní okresným súdom predloženého spisového materiálu týkajúceho sa napadnutého konania ústavný súd v napadnutom konaní jednoznačne identifikoval primárne nedostatočne efektívnu činnosť okresného súdu, ako aj jeho nečinnosť v istých časových obdobiach. V tejto súvislosti poukazuje aj na vyjadrenie okresného súdu, ktorý sám konštatoval prietahy (v dôsledku jeho neefektívnej a nedostatočne plynulej činnosti, ako aj opakovanej nečinnosti, pozn.).

23. Z obsahu predloženého spisového materiálu týkajúceho sa napadnutého konania vyplýva, že okresný súd bol vo veci opakovane nečinný (v období od 8. septembra 2017 do 7. decembra 2018 a následne od 18. mája 2020 do 25. augusta 2021, pozn.), teda počas obdobia v súhrne 2 a pol roka (pričom napadnuté konanie ako celok do dňa vydania tohto rozhodnutia trvá 6 rokov, pozn.). Preto je možné dôjsť k jednoznačnému záveru, že tieto obdobia absolútnej nečinnosti okresného súdu „pokrývajú“ pomerne významnú časť (viac ako tretinu, pozn.) z doterajšej celkovej dĺžky napadnutého konania. V priebehu napadnutého konania navyše okresný súd vo veci nepostupoval ani dostatočne efektívne. K tomuto záveru ústavný súd dospel s poukazom na to, že o podanej žiadosti sťažovateľky o oslobodenie od súdneho poplatku (doručenej mu 26. marca 2019, pozn.) rozhodol až po uplynutí viac ako 2 rokov (uznesením č. k. 21 Pc 32/2017 z 30. júla 2021, pozn.). Zároveň nedostatočne efektívnu činnosť okresného súdu je možné badať aj v jeho postupe, keď po zrušení pojednávania pôvodne nariadeného na 27. február 2019 nový termín pojednávania nariadil až s odstupom 8 mesiacov (6. novembra 2019, pozn.), a aj po pojednávaní uskutočnenom 12. januára 2022 (ktoré bolo odročené na neurčito na účel doplnenia dokazovania, a to dopracovaním znaleckých posudkov, pozn.) okresný súd až 23. augusta 2022 nariadil nové pojednávanie (na 16. september 2022, pozn.), pričom až po jeho uskutočnení uznesením č. k. 21 Pc 32/2017 zo 16. novembra 2022 nakoniec nariadil doplnenie znaleckého dokazovania. Ústavný súd preto zdôrazňuje, že postup súdu spočívajúci len v samotnom vykonaní jednotlivých procesných úkonov, ktoré však nevedú k meritórnemu ukončeniu sporu, nie je možné považovať za postup efektívny, sledujúci odstránenie stavu právnej neistoty (m. m. I. ÚS 109/2021).

23.1. Zároveň zo spisu vyplýva, že vo veci v súčasnosti koná už v poradí tretí zákonný sudca. Ústavný súd však v zmysle už svojej konštantnej rozhodovacej činnosti zdôrazňuje, že štát je primárne zodpovedný za to, aby zabezpečil dostatočné personálne a materiálno-technické podmienky na riadny výkon spravodlivosti a nedostatky v tejto oblasti v žiadnom prípade nesmú byť na ujmu právam účastníkov konania, v tomto prípade sťažovateľky. Pripomína tiež, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších zamestnancov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných

prieťahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prieťahy v súdnom konaní (I. ÚS 3/2020).

23.2. Po zhodnotení všetkých okolností ústavný súd dospel v danom prípade k jednoznačnému záveru, že napadnuté konanie trpí prieťahmi. Prieťahy idú primárne na vrub postupu okresného súdu, a to v dôsledku jeho neefektívnej činnosti, ako aj opakovanej nečinnosti. Okresný súd v napadnutom konaní nepostupoval v intenciách čo najrýchlejšieho a efektívneho prerokovania a ukončenia sporu.

24. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní boli porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

V.

Prikázanie vo veci konať a primerané finančné zadosťučinenie

25. V súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal. Sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti navrhla, aby ústavný súd po prijatí rozhodnutia o porušení namietaných práv prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prieťahov. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd rozhodol o porušení základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, okresnému súdu prikázal, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov, a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka nachádza (bod 2 výroku nálezu).

26. Keďže ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru boli porušené, zaoberal sa aj jej žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Sťažovateľka požadovala priznanie zadosťučinenia vo výške 1 500 eur. Uvedené odôvodňovala primárne poukazom na nečinnosť a neefektívnu činnosť okresného súdu v napadnutom konaní, v dôsledku ktorej doteraz nedošlo k právoplatnému ukončeniu sporu. Zároveň poukázala na to, že trvajúci stav jej právnej neistoty sa dotýka aj jej súkromného života a prejavuje sa v nemožnosti plánovať si jeho ďalší priebeh.

27. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (III. ÚS 103/2018). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia, pričom pri jeho určení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

28. Pri ustálení sumy finančného zadosťučinenia ústavný súd prihliadal na tieto základné okolnosti. Prvou je zohľadnenie skutočnosti, že v rámci doterajšieho celkového trvania napadnutého konania (toho času v trvaní 6 rokov, pozn.) tvorili úseky úplnej nečinnosti okresného súdu jeho podstatnú

časť (2 a polročné obdobie, pozn.) a zároveň sa v jeho priebehu vyskytli aj relevantné obdobia jeho neefektívnej činnosti. Druhým faktorom je skutočnosť, že z obsahu spisového materiálu, ako ani z vyjadrenia okresného súdu nevyplýva žiadna zásadná skutočnosť, na základe ktorej by bolo možné pripočítať vzniknuté prietahy na ťarchu samotnej sťažovateľky. Zohľadniac uvedené, ako aj skutočnosť, že stav právnej neistoty sťažovateľky trvá, ústavný súd rozhodol o priznaní finančného zadosťučinenia sťažovateľke v sume 1 500 eur (bod 3 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

29. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 758,53 eur (bod 4 výroku nálezu).

30. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [(ďalej len „vyhláška“); § 11 ods. 3, § 13a, § 16 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2022 je 193,83 eur a hodnota režijného paušálu je 11,63 eur. Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2022 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2023 je 208,67 eur a hodnota režijného paušálu je 12,52 eur. Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2023 (podanie repliky k vyjadreniu okresného súdu). Celkovo sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov v sume 632,11 eur. Priznanú odmenu ústavný súd zvýšil o 20 % daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), t. j. o sumu 126,42 eur, pretože právny zástupca sťažovateľky je platiteľom DPH (§ 18 ods. 3 vyhlášky).

31. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 18. mája 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu